

De plumeau van Trudeau

Een swingende, goed ogende jongeman is sinds kort president van Canada. Trudeau heet het joch, Justin Trudeau. Prachtige kop met krullen en een vooruitstrevend idealist, die verder kijkt dan zijn politieke neus lang is. Hij schuwt het experiment niet en haalt met gemak de plumeau door de stoffige samenleving, achtergelaten door zijn behoudende voorgangers.

De Canadese overheid, met Trudeau fier voorop, is van plan te experimenteren met een gegarandeerd, onvoorwaardelijk inkomen voor mensen puur en alleen omdat ze

bestaan. Ja, u leest het goed, gewoon omdat ze bestaan. In de provincie Ontario, nog altijd een paar keer groter dan Nederland, wordt bekeken of een onvoorwaardelijk basisinkomen meer houvast kan bieden binnen de dynamische arbeidsmarkt, waar robots de handen aan de ploeg slaan en saai kantoorwerk overgenomen wordt door computers. Krullenbol Trudeau merkt nog op dat er zowel in eigen land als in het buitenland steeds meer draagvlak is voor het basisinkomen. Uit welbegrepen eigen belang van de beschaafde samenleving is het basisinkomen de ultieme logica tegen armoede, robotisering, stagnatie en werkloosheid.

Canada is dus niet het eerste land ter wereld waar het basisinkomen wordt uitgeprobeerd. In juni gaan de Zwitsers tijdens een referendum stemmen over een basisinkomen van ruim 2000 euro per maand (duur land) en ook in Duitsland, Nederland en Finland wordt aan soortgelijke pilotprojecten gewerkt. Maar ook vierentwintig uur vliegen van hier, 'down under' in Nieuw-Zeeland, denkt men concreet na over experimenten met het basisinkomen.

Het basisinkomen is ongeveer een eeuw geleden bedacht als radicale manier om de verzorgingsstaat te hervormen. Het is een vangnet dat mensen in staat stelt op zoek te gaan naar zinvol werk. Geen bemoeizucht meer van de overheid. Geen overheid meer die zegt dat je iets niet kunt. Geen bedilzucht meer en geen regeldruk. Wat een opluchting.

Het basisinkomen maakt onze samenleving rechtvaardiger en menswaardiger en het biedt kansen voor werklozen, vrijwilligers, mantelzorgers, kunstenaars en anderen om te doen waar ze goed in zijn en wat ze dus bevrediging schenkt. Iedereen doet er weer toe, 'ze bestaan weer', zullen ze in Canada zeggen. Ik ben ervan overtuigd geraakt dat uitkeringen mensen te vaak klein en gevangenhouden. De Participatiewet met zijn drang en dwang is daar een goed (?) voorbeeld van. Denk bijvoorbeeld eens aan de tegenprestatie die opgelegd kan worden. Regelrechte dwangarbeid en bijzonder onbeschaafd. Het lijkt wel op de actie van de PSV-supporters in Madrid, die dakloze bedelaars voor wat grijpstuivers zich op laten drukken of ernaar laten kruipen.

Het kan dus zoveel eenvoudiger zodat veel meer mensen kunnen meedoen. Dat willen we toch allemaal. Ik schreef er al eerder over. Maar uh...zult u vragen...wat kost ut? Het kost heel veel. Bedragen van rond de €100 miljard voor Nederland doen de ronde. Toch is het te doen.

Bijvoorbeeld door een vernieuwd belastingstelsel in te voeren, waardoor bedrijven meer gaan betalen aan de vaderlandse ruif. Tegenwoordig wordt het staatsinkomen vooral opgebracht door de

burgers en bijna niet door het bedrijfsleven. Dit zal wel in Europees verband moeten geschieden, bijvoorbeeld door de invoering van een minimumtarief op bedrijfswinsten. Dat voorkomt dat bedrijven gaan 'winkelen'. Meer dan tien Europese landen doen al onderzoek naar een belasting op financiële transacties. Jammer alleen dat Nederland daar niet aan mee doet. We blijven graag een belasting-bananenrepubliek.

Als fossiele energie meer wordt belast en de accijnzen op kerosine wordt verhoogd, snijdt het mes aan twee kanten. Het levert flink geld op en het milieu wordt gespaard. Verstandige keuzes, die ook weer het liefst in Europees verband gemaakt dienen te worden. Invoeren van een modern btw-tarief van 20% op alles en geen vrijstellingen meer. Invoeren van een tarief dat inkomens boven de twee ton afroemt en daaronder een vlak-taks van minder dan 50% op iedere verdiende euro met vrijstelling van belasting tot een bepaald minimumloon. Een prikkel om te werken en armoede te voorkomen. Een prikkel ook om mensen aan te nemen. De loonkosten gaan omlaag en de flexibiliteit neemt toe.

Zo'n beetje alle uitkeringen, toeslagen en aftrekposten kunnen op de schop. Dat scheelt vele miljarden. En last but not least de hele, miljarden verslindende, werklozenindustrie kan overboord. Geen controles meer op tandenborstels, weg met sollicitatietrainingen, re-integratietrajecten, elevator pitches, leren schrijven van brieven waar vooral het 'old boys network' de baan oplevert, goedbedoeld opleuken van cv's, inspiratiedagen, en wat al niet meer. Doorspoelen dus. De ineffectiviteit daarvan is al vaak genoeg aangetoond. Sterker nog, sommige trainingen van het UWV verlengen de werkloosheid zelfs.

En Trudeau? Hij stoffe door met zijn plumeau. Het oude idee van het onvoorwaardelijk basisloon moet goed afgestoft worden. Er is nog heel wat werk aan de winkel voor alles blinkt, Justin, en zie dan dat het goed is. Ik vertrouw hem wel, maar ik ga in de zomer toch maar eens een kijkje nemen. Canada schijnt een onwaarschijnlijk mooi land te zijn, te beginnen met Ontario.

Gijs van Elk

Voorzitter CRR